

Mölnåls stad

Cykelstrategi för Mölnåls stad 2010-2014

Antagen av gatunämnden 22 mars, 2010

Nordiska cykelstäder

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska regionala
utvecklingsfonden

Interreg IVA
ÖRESUND - KATTEGAT - SKAGERRAK

Förord

Alla människor har ett behov av rörelse – för att förflytta oss, underhålla vår kropp och vår själ. För att få ihop det man brukar kalla för vårt ”livspussel” är rörelsen en nödvändighet.

Men våra rörelsemönster kan skapa problem. För vår miljö – ingen har väl undgått frågan om klimatförändringar. För vår hälsa – bilåkandet bidrar till en dålig luftkvalitet och ett alltmer stillasittande liv. För vår möjlighet till rörelse – trängseln på våra vägar begränsar våra möjligheter att ta oss fram.

Som cyklist släpper du inte ut några växthusgaser eller andra föroreningar, du tar mycket mindre plats än en bil och får samtidigt motion med en bättre hälsa på köpet.

Cykelstrategin ska ligga till grund för Mölndals stads arbete med att främja cyklismen och öka andelen cykelresor jämfört med bilresor.

Den är även ett verktyg för att nå stadens mål för en bättre miljö och en god folkhälsa¹. I Mölndals miljömål står att andelen resor med gång eller cykel ska vara 25 % år 2015, jämfört med 20 % år 2005.

Cykelstrategin innehåller en vision med en framtidsbild, en beskrivning av cyklingen i Mölndal idag och sju utvalda insatsområden med övergripande målsättningar. För att ändra resvanor måste tre villkor vara uppfyllda hos målgruppen - *kunna, vilja och veta*. Insatsområdena täcker därför dels insatser för bättre cykelinfrastruktur, dels insatser för att kommunicera möjligheten att cykla samt insatser för att motivera till cykling.

För att säkra en bred förankring är cykelstrategin utarbetad i samarbete med en referensgrupp med representanter för stadens cyklister, Cykelfrämjandet, NTF, Sveriges pensionärsförbund, Vägverket och RAM-nätverket. I gruppen ingår även tjänstemän från gatukontoret, barnomsorg och utbildningsförvaltningen, folkhälsosamordningen, miljö- och hälsoskyddskontoret.

I dialogprocessen inbjöds allmänheten och ovannämnda representanter till ett visionsseminarium i november 2009. Då diskuterades cykelns roll i framtiden och hur den ideala cykelstaden Mölndal kan se ut.

Cykelstrategin är en del i EU-projektet Nordiska cykelstäder där Mölndal deltar tillsammans med 10 andra norska, svenska och danska kommuner. Erfarenheter inom projektet och andra cykelstäder har tagits till vara i arbetet med politiken.

Insatsområdena och målsättningarna kommer att konkretiseras i en cykelhandlingsplan som tas fram under 2010, med samma breda förankringsprocess.

¹ Mölndals miljömål, KF 2007. Översiktsplanen 2006. Gott liv i Mölndal – mål och inriktning för folkhälsoarbetet, KS 2009.

Vision och "framtidssbild"

Vår vision

Mölndal är en etablerad cykelstad där cykeln är en naturlig del av vardagen.

Framtidssbild

"I Mölndals stad är cykeln ett effektivt och mycket konkurrenskraftigt alternativ till andra färdmedel. Vi har möjlighet att cykla året runt och under hela dygnet. Vi cyklar för att det är snabbt, säkert, enkelt och ekonomiskt. Det bidrar till vårt eget välbefinnande och till en bättre miljö för alla medborgare.

Alla i Mölndal som kan cykla - barn och vuxna, gamla och unga - har tillgång till en väl fungerande cykel. Cykeln är ett naturligt val för de flesta av våra korta och medellånga resor till arbete, skola och fritidsaktiviteter. Vi använder gärna cykeln för inköp och många av oss cyklar även för rekreation och motion.

När vi väljer cykeln kommer vi alltid nära vårt mål och det är lätt att parkera på ett ordnat, tryggt och säkert sätt. Cykeln är alltid lätt att kombinera med andra färdmedel, som gång, kollektivtrafik och bil.

Cykeln har en naturlig plats i stadsrummet, både i rörelse och stillastående. Vår stad är byggd så att den prioriterar och stödjer cyklandet och ett gott samspel mellan cyklister, andra fordon och gående.

Arbetsplatser, verksamheter och skolor stödjer cyklingen genom att på olika sätt underlätta för alla att cykla. Anställda och elever uppmuntras på olika sätt att cykla så ofta som möjligt.

Att det är så många som cyklar bidrar till att vi har en levande stad, i rörelse, en stad där människor möts."

Insatsområden

För att arbeta mot denna framtidssbild har följande insatsområden pekats ut:

- Infrastruktur – cykelvägar, parkering och service
- Framkomlighet
- Säkerhet och trygghet
- Barns cykling
- Drift och underhåll
- Dialog, kampanjer och kommunikation
- Uppföljning

Status på cykeltrafiken

Nedan följer en beskrivning av cykeltrafiken i Mölndal stad. Underlaget har hämtats från olika resvaneundersökningar, trafikräkningar och en medborgarundersökning.

Cykelvägnätet

Mölndals stad har ca 105 kilometer separerad gång- och cykelväg. Cykelvägnätet delas upp i stomcykelnät, huvudcykelnät och övriga cykelvägar. Huvudcykelnätet och i synnerhet stomcykelnätet prioriteras vad gäller drift- och underhåll. Stomcykelnätet består av stråken Lindome-Göteborg och Mölndals centrum-Frölunda.

Cykelvägarna i Mölndals stad är i allmänhet dubbelriktade och oftast gemensamma med gångtrafik.

God potential för ökad cykling

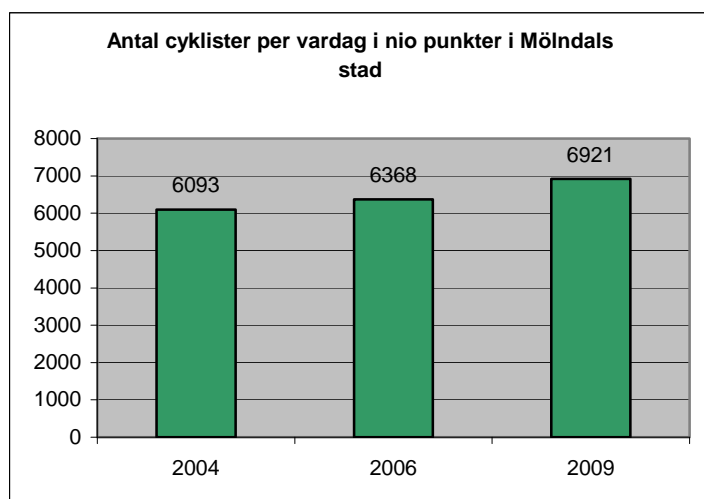
En resvaneundersökning i Göteborgsregionen visar att cykelandelen i Mölndals stad är högre än i Göteborg och andra kranskommuner. Men i samma undersökning framgår det också att hälften av alla bilresor uppskattas vara kortare än fem kilometer och var tredje bilresa under två kilometer. Det finns därmed en god potential att öka andelen cykelresor.

Resandet i % fördelat på färdmedelstyp och kommun. (RVU 2005)

Kommun	Bil	Kollektivtrafik	Cykel	Gång
Mölndal	69 %	11 %	10 %	10 %
Göteborg	51 %	26 %	9 %	14 %
Härryda	77 %	10 %	3 %	10 %
Kungsbacka	77 %	9 %	7 %	7 %
Partille	66 %	18 %	5 %	11 %

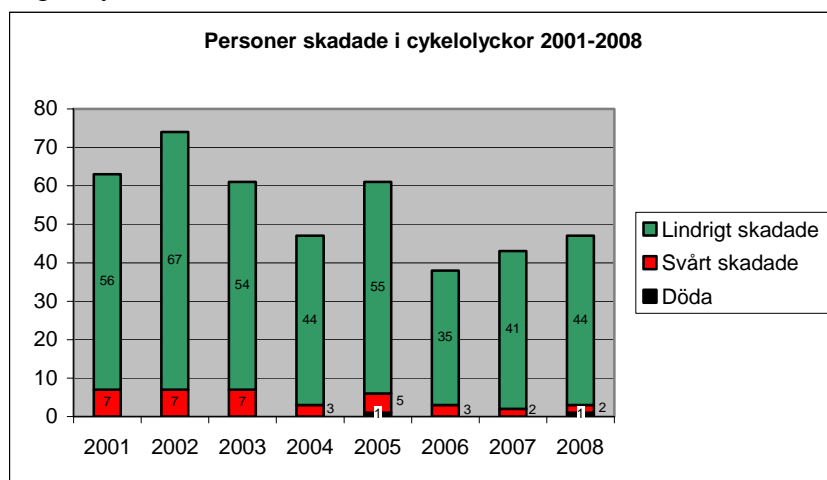
Cykeltrafiken ökar

Gatukontoret genomför sedan år 2002 årliga trafikräkningar i cykelnätet på ett antal platser. Utvecklingen från 2004 fram till 2009 visar på en ökning av cykeltrafiken med 14 %. Motsvarande mätperiod för biltrafiken på kommunala gator tyder på en minskning med nästan 5 %.

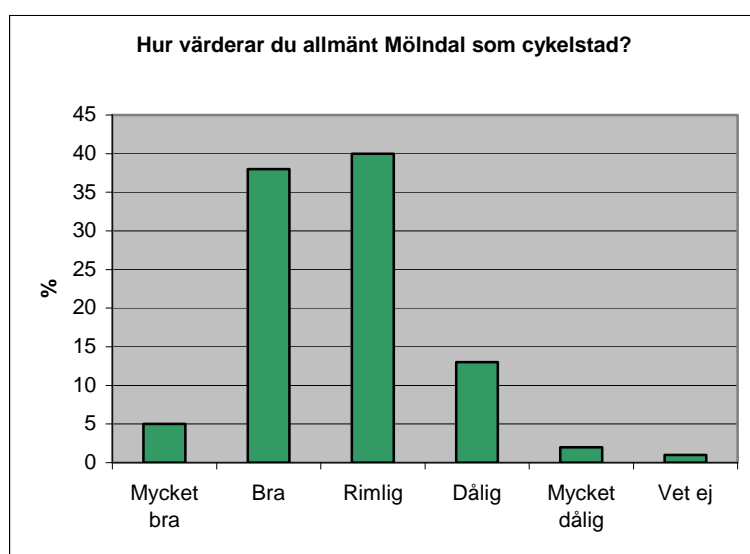
Cykelolyckorna minskar

Mölndals stad har tillgång till sjukhusrapporterade trafikolyckor vilket ger oss en bra bild över cykelolyckorna i kommunen. Trenden de senast åtta åren tyder på en nedgång i olyckorna, särskilt för svårt skadade. Dödsfallen är få och där är det svårt att utläsa någon trend. Tre fjärdedelar av olyckorna med svår eller dödlig utgång är singelolyckor.

Så tycker cyklisterna

I en medborgarundersökning om att cykla i Mölndal (hösten 2009) svarade 4 av 10 cyklister att Mölndal rent allmänt var en mycket bra eller bra cykelstad.

Ungefär hälften av cyklisterna svarade att de var mycket nöjda eller nöjda med möjligheterna att komma fram som cyklist, medan drygt 15 % var missnöjda eller mycket missnöjda.

Var fjärde cyklist var missnöjd eller mycket missnöjd med underhållet (snöröjning, beläggning, sopning) av cykelvägarna. Lika många var nöjda eller mycket nöjda med underhållet.

Trots nedgången i svårt skadade cyklister uppgav ändå var fjärde cyklist att de känner sig osäkra eller mycket osäkra som cyklist i trafiken i Mölndal.

Sju insatsområden

1. *Infrastruktur - cykelvägar, parkering och service*

Cykelinfrastrukturen är en avgörande förutsättning för att göra cyklandet attraktivt, säkert och tryggt. Ett väl utbyggt cykelvägnät med separerade cykelvägar, hög standard på cykelvägarna och goda parkeringsmöjligheter har stor betydelse för förutsättningarna att öka cyklandet.

Mölndals stad har ett relativt väl utbyggt cykelvägnät där en stor del av huvudstråken går på separerade cykelvägar längs huvudgatorna. Där stråken passerar genom områden med mindre trafik används i allmänhet lokalgatorna för cykeltrafiken, vilket är acceptabelt. Det finns dock fortfarande en del viktiga länkar längs stom- och huvudcykelvägnätet där vi saknar separerad cykelväg.

Cykelvägarna i staden är av tradition dubbelriktade och som regel gemensamma med gångtrafik. Det finns en stor efterfrågan bland både gående och cyklister på att tydligt separera de två trafikslagen. En stor del av de befintliga cykelvägarna saknar dock den bredd som behövs för att åstadkomma en bra separering.

Cykelparkering vid centrumbildningar, kollektivtrafikterminaler, arbetsplatser, skolor och verksamheter är av mycket varierad standard, från bra till dåliga eller obefintliga anläggningar. Det är viktigt att genom bra parkeringslösningar skapa goda förutsättningar för arbetspendling via kombinationsresor med cykel och kollektivtrafik eller bil. Möjlighet att ta med cykel på kollektivtrafiken är ett annat sätt att främja kombinationsresor.

Pumpstationer, cykelservice, information längs cykelvägen med mera kan bidra till att skapa mervärde för cyklisterna.

Målsättningar

- Cykelvägnätet ska byggas ut kontinuerligt för god tillgänglighet överallt i staden. Viktiga länkar som saknas i cykelnätet prioriteras.
- Tillräcklig bredd för att separera gående från cyklister eftersträvas om inte gångtrafiken är marginell.
- Ytor för cykelvägar ska definieras tidigt i all planering.
- Det ska byggas fler tryggare och säkrare cykelparkeringar i bra lägen.

2. *Framkomlighet*

Även i ett väl utbyggt cykelnät kan det finnas barriärer och små hinder i cykelvägnätet som gör det mindre attraktivt att cykla, till exempel bommar, asfaltskanter eller för många stopp. Många cyklister upplever att det finns ett ganska stort antal punkter i Mölndals cykelstråk som hämmar ”flytet” i cyklingen.

Nya cyklister och cyklister som cyklar på nya platser behöver hjälp med en kontinuerlig och tydlig vägvisning. Vägvisningen bör stödja både de cyklister som cyklar genom kommunen och de som söker lokala mål i kommunen. Viss

cykelvägvisning finns i Mölndal idag, men det finns stora brister i kontinuiteten, val av vägvisningsmål och underhåll av skyltningen. Därutöver saknas avståndsangivelser.

Som cyklist och oskyddad trafikant är man ofta särskilt utsatt vid vägarbeten. Det är därför viktigt att vägarbeten planeras och utförs på ett sätt som ger så god framkomlighet och tillgänglighet som möjligt för cyklister. Vid större ombyggnadsprojekt kan det finnas behov av tillfälliga cykelvägar/cykelfält för att lösa framkomligheten.

Målsättningar

- Hinder ska tas bort från de befintliga cykelstråken.
- Cyklisterna ska uppleva att det är smidigt att ta sig runt i Mölndal, även i samband med vägarbeten eller större ombyggnadsprojekt.
- Cyklisterna ska enkelt kunna hitta den säkra cykelvägen fram till sitt mål.

3. Säkerhet och trygghet

Antalet cyklister som skadas allvarligt i Mölndal har minskat de senaste åtta åren. Två personer har under samma period dött vid cykelolyckor. Tre av fyra av de allvarliga skadorna och båda dödsfallen är resultat av singelolyckor.

Hjälmanvändningen är relativt hög på typiska arbetspendlingsstråk, men lägre på platser där man till exempel cyklar en kortare sträcka till kollektivtrafiken. Samma tendens finns för godkänd belysning.

Staden kan minska risken för allvarliga olyckor genom att separera cyklister från biltrafiken längs huvudstråk, genom säkra och tydliga korsningar samt genom att ha hög kvalitet på driften, särskilt under vintertid. Men det ligger också på den enskilde cyklistens ansvar att färdas säkert i trafiken, att använda hjälm, följa trafikreglerna och ha en rätt utrustad cykel.

Utöver att det är säkert i trafiken är det viktigt att cyklisterna känner sig trygga. Dålig belysning, skymmande växlighet, ensliga cykelvägar eller rädsla för att få sin cykel stulen eller vandaliserad är orsaker till upplevelse av otrygghet. Staden har en viktig roll i att nya och befintliga cykelvägar och parkeringar upplevs som trygga.

Målsättningar

- Antalet svåra olyckor och dödsfall ska minska.
- Cyklisterna ska uppleva att det är säkert och tryggt att cykla och parkera cykeln i Mölndal.
- Användandet av cykelhjälm och cykelbelysning ska öka.

4. Barns cykling

Många barn blir idag körda i bil till skolan av sina föräldrar. Det finns flera skäl till varför det är bra om fler barn istället går eller cyklar till skolan.

- Trafiken kring skolorna på morgonen blir mindre. Miljön, tryggheten och trafiksäkerheten alla som går eller cyklar till skolan blir bättre.
- Barnen får motion.
- Barnen får träning på att röra sig i trafiken.
- Det är större chans att föräldrar som följer sina barn till skolan till fots eller på cykel själva ändrar sina resvanor från bil till gång, cykel eller kollektivtrafik.

Mölnads stad har under flera år arbetat för att förbättra säkerheten på barnens väg till skolan. Inventeringar av trafikmiljön görs vart tredje år vid alla skolor, vilket har lett till fysiska trafiksäkerhetsförbättringar på skolvägarna. Skolorna arbetar dessutom på olika sätt med trafiksäkerhet integrerat i undervisningen.

Skolorna inbjuds att delta i olika typer av kampanjer och utmaningar för att öka andelen skolresor med gång eller cykel. Detta arbete behöver kontinuerligt fortsätta eftersom förändring av resvanor tar tid. Insatser behöver även göras på skolorna för att göra det enkelt att cykla och gå.

Utöver det staden kan göra finns ett grundläggande ansvar hos föräldrarna för att lära barnen att cykla och färdas i trafiken på ett säkert sätt.

Målsättningar

- Barn och deras föräldrar ska uppleva att det är tryggt och säkert att gå eller cykla till skolan.
- Andelen barn som går eller cyklar till skolan ska öka.
- Staden ska fortsätta att regelbundet informera och genomföra kampanjer på skolorna för att förändra resvanor.
- Alla barn ska få trafikundervisning.
- Alla barn ska använda cykelhjälm.

5. Drift och underhåll

Kvalitén på cykelvägnätet och den löpande driften har stor betydelse för upplevelsen av cyklandet i Mölnadal. Standarden på beläggningen av cykelvägarna varierar mycket. Ett problem är att cykelvägar många gånger är ”lappade” och lagade, med sättningar och asfaltkanter som följd.

En god vinterväghållning är viktig, både för att öka andelen som cyklar året runt och för att öka trafiksäkerheten. Stom- och huvudcykelnät bör prioriteras. Metoderna för vinterväghållning bör kontinuerligt utvecklas, med lyhördhet för vad som är bra för de flesta cyklister.

Växtligheten längs cykelstråken får inte inskränka på framkomligheten eller bli siktsskyddande. En kontinuerlig tillsyn av cykelstråken är nödvändig. Mölnads stad kan få god hjälp med tillsynen av cyklister som regelbundet använder stråken.

Målsättningar

- Beläggningsunderhållet av befintliga cykelvägar ska prioriteras högre än idag.
- Cyklisterna ska uppleva att det går bra att cykla året om.
- "Cykelrapportörer" engageras för löpande tillsyn.

6. Dialog, kampanjer och kommunikation

Cykelstrategin är framtagen i samverkan med cyklister och andra intressenter för att försäkra sig om att den avspeglar de behov och önskemål som faktiskt finns i kommunen. Mölndals stad strävar efter att fortsätta denna dialog för att på bästa sätt stärka cykelns roll i staden.

I Mölndal finns redan idag en hyfsat god infrastruktur för cyklister men trots detta görs hälften av alla resor under fem kilometer med bil. Kommunikationsinsatser kan hjälpa till att flytta över vissa av dessa bilresor till cykeln. Nya fysiska investeringar som görs för cyklister kan också få betydligt större genomslag om de kompletteras med kampanjer och kommunikation.

Mölndals stad har sedan 2005 systematiskt arbetat med kommunikation och dialog för att öka andelen cykel- och kollektivresor. Arbetet bedrivs bland annat genom RAM-projektet (Resor till och från Arbetsplatser i Mölndal) där Mölndals stad tillsammans med flera stora företag gemensamt arbetar för att främja hållbara arbetsresor. Målsättningen är att fortsätta och att utveckla detta arbetssätt.

Målsättningar

- Mölndals stad ska föra dialog med arbetsgivare, cyklister och andra intressenter om hur cykelns roll ska stärkas.
- Mölndals stad ska genomföra kampanjer och aktiviteter för att främja hållbara resvanor och ökad cykling.
- Mölndals stad ska erbjuda verktyg för att öka tillgängligheten för cyklister och kontinuerligt informera om cykelvägar, cykelparkeringar och annan service för cyklisterna.
- Mölndals stad ska arbeta för att öka kunskapen trafiksäkerhet och trygghet för cyklister.

7. Uppföljning

Det är viktigt att cykelstrategin omsätts i handling och att insatser som görs följs upp. Cykelstrategin ska därför omsättas i en cykelhandlingsplan som på ett konkret sätt beskriver och kostnadsbedömer vad som behöver genomföras inom varje insatsområde. Cykelhandlingsplanen ska definiera resultatmål utifrån de övergripande målsättningarna i cykelstrategin. Handlingsplanen ska ligga till grund för vilka

satsningar som ska genomföras innanför de ekonomiska ramar som sätts upp i kommunen.

För att cykelstrategi och cykelhandlingsplan ska få så stort genomslag som möjligt är det viktigt att målsättningarna inarbetas i övriga kommunala plandokument.

Att kunna följa vilken utveckling i cyklandet som satsade resurser ger är av största vikt. Cykelräkenskaper ska därför genomföras regelbundet. Cykelräkenskaperna ska innehålla cykelräkningar, mått på cykelinfrastrukturen, olycksstatistik samt medborgarundersökningar som beskriver cyklisternas upplevelse av Mölndal som cykelstad.

Målsättningar

- Cykelstrategin revideras vart fjärde år.
- Cykelhandlingsplan tas fram i samband med varje ny reviderad cykelpolitik.
- Cykelräkenskaper genomförs minst vartannat år. Räkenskaperna ska bidra till att identifiera vilka satsningar som ger god effekt.

Mölndals stad

Gatukontoret
431 82 Mölndal
gatukontoret@molndal.se
031-315 10 00

Antagen av gatunämnden 22 mars, 2010.